

KURJER WILEŃSKI

Rok V.

NIEZALEŻNY ORGAN DEMOKRATYCZNY.

Nr. 267 (1314)

OD WYDAWNICTWA

W końcu miesiąca bieżącego ukaże się, jako dodatek bezpłatny do „Kurjera Wileńskiego”, Nr 4 „Przeglądu Gospodarczego Ziemi b. W. Ks. Litewskiego” p. t.

PRZEMYSŁ DRZEWNY

Nowy sow. eksperyment gospodarczy.

Plan kampanii zbożowej na terytorium związku republik sow., mimo wszystkich wysiłków rządu, zdaje się nie zostanie całkowicie wykonany.

Zabraknie około 30 proc. do zupełnego zrealizowania programu zakupów zboża przeznaczonego na potrzeby wojska, aprowizacji, dotkniętych klęską nieurodzaju okęgów Ukrainy południowej, aprowizacji biedniejszych republik sow. i ludności większych miast.

Sprawa zagadnienia zbożowego i alepokój o powodzenie akcji zakupów, czerną wstęgą przewija się na stronach sow., prasy codziennej i na łamach pism ludowych, poświęconych gospodarce sow.

W poszukiwaniu nowych źródeł wydobycia jaknajwiększej ilości chleba, w sow. sferach gospodarczych powstał w roku bież. nowy projekt stworzenia kilkuset olbrzymich gospodarstw rolnych, przeznaczonych wyjątkowo dla produkcji zboża.

Sprawa organizacji tego, bądź co bądź ciekawego doświadczenia, przedstawia się następująco. Według sow. danych statystycznych, w okęgach często dotkniętych posuchą, znajduje się około 5 mil. ha ziemi. 2 i pół mil. ha tych obszarów — są to stepy położone w okolicach Wołgi, ziemi kozaków dońskich, Uralu, Ukrainy, Krymu, Baskirji i t. p. Pozostała, — niegdyś uprawiana część — została zarekwirowana zamożniejszym kozakom, bież. południowo-wschodnich okolic Ros. Sow. i t. d.

Na tych ziemiach właśnie ma być przeprowadzony ten kolejny eksperyment. Ponieważ na nowo-projektowanych gospodarstwach rolnych będzie prowadzona ekstensywna gospodarka zbożowa, władza zwierzchnia skupiająca wszelkie czynności tych gospodarstw ma zostać trust zbożowy. (Ziarnotrust).

Każdy przyszły majątek sow. będzie posiadał od 30—40 tys. ha ziemi, podzielonej na mniejsze działki po 3—5 tys. ha.

Na czele każdego majątku ma stać dyrektor z dwoma pomocnikami — handlowym i technicznym. Im kolei podlegać będą odpowiednie aparaty kierownictwa.

W celu utworzenia odpowiedniej kadry dyrektorów i ich zastępców, utworzono w Moskwie specjalne kursy rolniczo-techniczne, w których już się kształcą 100 najtęższych komunistów.

Personel fachowy: inżynierowie budowlani, agronomowie, są zakontraktowani przez trust z licej studentów wyższych uczelni sow. i po ukończeniu kursu mają się udać do nowych miejsc służby. — Niższy personel techniczny i robotnicy nie kwalifikowani będą werbowani w odpowiednich okęgach przez specjalnie w tym celu stworzone komisje.

Zgodnie z otrzymanymi rozkazami opracowują już biura techniczne nowe typy budowli gospodarczych i budynków mieszkalnych przeznaczonych dla nowych majątków. Są już zamówione na fabrykach sow. i zagranicą olbrzymie ilości traktorów, samochodów ciężarowych, osobowych i duże ilości maszyn rolniczych, w które przyszłe gospodarstwa sow. mają być zaopatrzone.

Każda dziedzina gospodarstwa nowych majątków ma być, zgodnie z intencją projektodawców, zmechanizowana i nawet zelektryfikowana.

Prace organizacyjne i uporządkowanie tych 5 mil. ha ma być zakończone w ciągu 3 lat, a w ciągu 4 lat od chwili rozpoczęcia prac wogóle, z można będzie zbierać plony.

W ciągu roku 1929 ma być uporządkowane 1 i pół mil. ha, które zostaną po-

dzielone na 50 majątków. Z tej ilości ziemi połowę projektuje się zasłać w tym samym roku. Plony przyszłych gospodarstw mogą zaspokoić omal nie całe zapotrzebowanie Z. S. R. R., a w każdym wypadku stworzyć potężny zapas zboża, który może być sprzedany zagranicą i ma poprawić upadający czerwonec.

Eksperyment, jak widzimy, zakrojony jest na rzeczywiście olbrzymią skalę. Czy się powiedzie — zobaczymy. Sow.

Sekretarz generalny Ligi Narodów w Warszawie.

WARSZAWA, 20. XI. Pat. Dziś o godzinie 21 min. 5 przybył do Warszawy sekretarz generalny Ligi Narodów sir. Eric Drummond w towarzystwie lady Drummond, szefa sekcji politycznej sekretariatu Ligi Narodów p. Sigimury oraz szefa sekcji higieny sekretariatu Ligi Narodów dr. Reichmanna.

Na dworcu warszawskim oczekiwali pana sekretarza generalnego Ligi Narodów szef protokołu dyplomatycznego p. Romer, delegat Rzeczypospolitej przy Lidze Narodów młn. Sokół, dyrektor gabinetu ministra spraw zagranicznych p. Szumlański, naczelnik wydziału ustrojów międzynarodowych w Ministerstwie Spraw Zagranicznych p. Tarnowski, poseł japoński w Warszawie p. Matsushima w towarzystwie sekretarza poselstwa japońskiego, pani Marja Sokolowa oraz członek sekcji informacyjnej Ligi Narodów p. Neymann.

Imieniem młodzieży sir Erica Drummonda powitała delegacja akademickiej federacji przyjął Ligi Narodów. Pani Marja Sokolowa wręczyła lady Drummond bukiet róż.

Dziś dygnitarze genewscy będą podejmowani przez ministra Spraw Zagranicznych p. Zaleskiego obiadem, w czwartek zaś wygłoszą w Uniwersytecie Warszawskim odczyt.

Pobyty dwóch przedstawicieli sekretariatu Ligi Narodów w Polsce przywiązuje koła polityczne w Warszawie dużą wagę, albowiem zetknięcie się bezpośrednie z politykami polskimi oraz zaznajomienie się z kulturą i pracą naszego kraju pozwoli sir Drummondowi i Sigimurze większe i lepsze niż dotąd zorientowanie się w sprawach polskich na terenie Ligi Narodów.

Dalsze przesunięcia w reprezentacji parlamentarnej P. P. S.

Po posłance Prausowej i pośle Bobrowskim, którzy w ostatnich dniach zrezygnowali z mandatu poselskiego, nie mogą pogodzić swych zaprzysiężeń politycznych z taktiką, uprawianą przez Centralny Komitet Wyk. P.P.S. — obecnie prezydent Lublina, poseł Paczek, opuszcza szeregi partynje.

Pos. Paczek ogłasza swe postanowienie w formie następującego listu do Centr. Kom. Wyk. PPS.

„Niniejszym zawiadamiam, że z dniem dzisiejszym występuję z partii, kierowanej przez C. K. W. i staję w szeregach Polskiej Partii Socjalistycznej (d. Frakcji Rewolucyjnej).

Czynię to dlatego, iż pragnę nadal pozostać wiernym wielkim wskazaniom Polskiego Socjalizmu.

Równocześnie występuję z klubu parlamentarnego Z. P. P. S. i zachowuję nadal mandat poselski, łącząc się na terenie Sejmu z odpowiedzialniemi parlamentarnym P.P.S. (daw. Fr. Rew.).”

W dniu wczorajszym pos. Malinowski (Wojtek), znany działacz P. P. S. i bardzo popularna figura wśród sfer robotniczych, wystosował pismo do władz naczelnicy partii, w którym komunikuje, iż występuje z P. P. S., gdyż nie zgadza się z polityką władz partyjnych w ostatnich latach. Pos. Malinowski zatrzymał mandat poselski i wstąpił do Frakcji Rewolucyjnej. W ten sposób Frakcja Rewolucyjna w chwili obecnej na terenie parlamentu liczy 8 posłów, a mianowicie: Smulikowski, Jaworowski, Downarowicz, Szczypiorski, Gardecki, Niski, Paczek i Malinowski.

„Lietuvos Zinios“ stwierdza klęskę polityki Woldemarasa.

KOWNO, 20. XI. (Pat.) Organ laudników „Liet. Zinios“ w dzisiejszym artykule wstępnym pisze, że kwestia wileńska stopniowo zbliża się ku likwidacji i przytem nie na korzyść Litwy, ale na korzyść Polski. Pomimo tego na Litwie nie daje się obecnie zaobserwować żadnych protestów przeciwko temu. Nawet „towarzystwo oswobodzenia Wileń“ uległo ogólnej apatii. Przyczyny takiego stanu rzeczy dopatruje się dziennik w tej okoliczności, że Litwa podpisała rezolucję Rady Ligi Narodów z 10 grudnia 1927 r. o nawiązaniu normalnych stosunków z Polską.

Dziennik stwierdza, że Polaków nie wiąże już ani traktat suwalski ani inne akty prawne, „które pogwałcił Żeligowski“. Polacy opierają się teraz na rezolucji Rady Ligi Narodów i żądają ustalenia normalnych stosunków z Litwą bez jakichkolwiek warunków.

W Królewcu podpisana została konwencja w sprawie małego ruchu granicznego, przyczem dotychczasowa „linia demarkacyjna“ nazwana została „linią administracyjną“. Wkrótce rozpoczyna się rokowania o wymianie towarów między obu państwami.

Co najważniejsze — zauważa „Liet. Zinios“, że delegacja litewska sama musiała wnieść tę propozycję, żeby nie zjawiać się do Ligi Narodów z pustymi rękoma. Są to więzy przez wszystkich odczuwane, jest jednak rzeczą wątpliwą, czy przedko uda się te więzy zrzucić.

Zmiana na stanowisku posła niemieckiego w Warszawie.

Wczoraj nadeszła do Warszawy wiadomość z Berlina, że obecny poseł niemiecki w Warszawie, który bawi teraz w Berlinie, nie ma już powrócić na swe stanowisko posła niemieckiego przy rządzie Rzeczypospolitej Polskiej, a ma zająć wysokie stanowisko w Ministerstwie Spraw Zagranicznych.

Wiadomość ta komunikuje, iż w chwili obecnej toczą się rokowania między Stresemannem, a katolickim centrum przy współudziale socjalistów, w wyniku których dr. Rauscher ma objąć wiceministerstwo w urzędzie spraw zagranicznych, natomiast placówka niemiecka w Warszawie ma być obsadzona przez osobę, zbliżoną poglądami do katolickiego centrum.

W ten sposób podsekretarz stanu w urzędzie spraw zagranicznych von Schubert ma objąć stanowisko ambasadora niemieckiego w Moskwie, na jego miejsce ma przyjechać poseł niemiecki w Warszawie p. Rauscher, zbliżony do socjalistów, w Warszawie zaś ma objąć placówkę radca ambasady niemieckiej w Paryżu von Riet, zbliżony do katolickiego centrum.

Polemika z Poincarem w Reichstagu.

Żądania ludowców niemieckich.

BERLIN, 20. XI. (Pat.) W debacie nad polityką zagraniczną Reichstagu wśród wielu Niemców zabrał głos przedstawiciel niemieckiej partii ludowej pos. Rheinbaben, który między innymi wystąpił z ostrą polemiką z Poincarem, sprzeciwiając się żądaniom francuskim, by reparacje niemieckie na rzecz Francji pokryły dług francuski w Ameryce i ponadto przyniosły Francji pół miljarda na odbudowę zniszczonych obszarów. Mówca wysunął na to argument, że Niemcy ze swej strony mogłyby zażądać, by Francja zapłaciła odszkodowanie za okupację Zagłębia Rury.

Zniesienie cenzury prasowej w Rumunji.

BUKARESZT, 20. XI. (Pat.) W obecności premiera Maniu regencja podpisała dziś dekret, znoszący cenzurę prasową na obszarze całego kraju oraz stan obłączenia w tych okolicach, gdzie była ona wprowadzona poprzednimi dekretemi. Stan obłączenia zostanie utrzymany jedynie w pasie pogranicznym 15 km., jako zarządzenie przejściowe.

Stresemann uzyskał votum zaufania.

BERLIN, 20. XI. (Pat.) Zgłoszone przez narodowych socjalistów „hitlerowców“ votum nieufności przeciwko min. Stresemannowi uzyskało tylko 98 głosów, mianowicie — hitlerowców, niemieckich narodowych, komunistów i chrześcijańsko-narodowej partii chłopskiej. Trzech powstrzymało się od głosowania. Reszta izby głosowała przeciw votum nieufności.

Głód w Chinach.

PEKIN, 20. XI. (Pat.) Według ostatnich wiadomości, podanych przez międzynarodowy komitet pomocy ludności chińskiej, dotkniętej klęską głodową, 12 milionom mieszkańców Chin środkowo-południowych grozi śmierć głodowa.

Istnieje obawa, że liczba ta wzrośnie do 30 milionów w chwili, gdy klęska głodu osiągnie najwyższe nawiecie.

W celu zapobieżenia klęsce głodowej komitet potrzebuje co najmniej 40.000 dolarów.

Katastrofa automobilowa.

JAREMCZE, 20. XI. Na drodze Janna-Jaremcze wydarzyła się katastrofa automobilowa. Mianowicie auto, prowadzone przez dr. Rotha wskutek defektu zwrotnicy, wjechało na barierę, wylało ją i spało na tor kolejowy z wysokości 9 metrów. Jedną osobą została zabita, a trzy odniosły ciężkie rany. Dzięki przytomności umysłu drożnika kolejowego, który wstrzymał zbliżający się pociąg osobowy, katastrofa nie miała większych rozmiarów.

Czyżby trzęsienie ziemi na niemieckim Śląsku?

BERLIN, 20. XI. Pat. Jak donosi biuro Wolffa o godz. 5 nad ranem we wtorek odczuli mieszkańcy Bytomia silne wstrząśnienie ziemi. Wstrząśnienie to pobudziło mieszkańców, dając się we znaki najmocniej północnej części miasta. Władze podjęły dochodzenie, czy te wstrząśnienia nie są wynikiem zawalenia się opuszczonej już kopalni z okolic Bytomia.

Ukryte skarby w twierdzy modlińskiej.

W ubiegłą sobotę zjechała do Modlina specjalnie delegowana Komisja Min. Spraw Wojskowych w celu dokonania poszukiwań na terenach fortyfikacyjnych. Jak się okazało, por. rezerwy Szczuruk, który służył dawniej w wojsku rosyjskim, złożył Ministerstwu Spraw Wojskowych raport, w którym komunikuje, na podstawie wiadomości własnych, zebranych za czasów swej służby w Modlinie oraz na podstawie szczegółów, otrzymanych od jednego z emigrantów, który niedawno zmarł w Polsce o ukrytych w twierdzy modlińskiej skarbach. P. Szczuruk zdołał również zdobyć plan miejsc, w których schowane zostały skarby i dotyczyć go do swego raportu.

Według danych p. Szczuruka wojska rosyjskie, wycofując się z Modlina w r. 1915, zakopały poza obrębem zabudowań fortyfikacyjnych kilka skrzyń od pocisków armatnich, zawierających 600 pudów złota w 5-cio i 10-cio rublowkach oraz złotych medalach i krzyżach św. Jerzego.

Po otrzymaniu tego raportu Ministerstwo poleciło rozpocząć poszukiwania pod kierunkiem specjalnie delegowanej Komisji. Zaznaczone na planie, złożonym przez por. Szczuruka, miejsce literą X zostało odnalezione, jednakże pewne trudności następczo, że na planie tym wskazane zostały niewielkie krzewy, w rzeczywistości zaś znaleziono w ustalonym miejscu kilka wierzb,

według opinii jednego ze starszych rybaków w miejscu tem przed 13 laty istniały drobne krzewy, z których wyrósł duży wierzb.

Tenże rybak oświadczył, że na kilka godzin przed opuszczeniem twierdzy spędzono na to miejsce setki koni, które ubijały teren.

Wczoraj w poniedziałek rozpoczęto poszukiwania terenów. Przy pracy tej zajętych jest 40 saperów.

W razie odnalezienia tych skarbów por. rezerwy Szczuruk otrzyma 10 proc. wartości.

Niniejszem podajemy do wiadomości Sz. Publiczności, iż od dn. 16 listopada do dn. 1-go grudnia firma

Wacław Nowicki

Wilno, Wielka 30, przy zakupie konfekcji, galanterji i obuwiu oraz inn. towarów wyrobów krajowego udziału każdemu 10% rabatu. 3809

Dzień polityczny.

W kuluarach sejmowych w dniu wczorajszym mówiono o dwóch faktach, a mianowicie: że klub B. B. przyjął w poczet swych członków pos. Zaczka z klubu Piast. Pos. Zaczek był dyrektorem departamentu przydziałnego w Ministerstwie Skarbu za czasów p. Wł. Grabskiego. Należał on do wybitnych skarbców polskich.

Mówiono również o tem, że klub B. B. przyjął do zatwierdzającej wiadomości nie wzięcie udziału w ostatnim posiedzeniu sejmowej komisji Spraw Zagranicznych przedstawicieli tego klubu. Jak wiadomo, powodem tego było przewodnictwo natem posiedzeniu, prowadzone przez pos. Niedziałkowskiego.

Dyrektor Polskiej Agencji Telegraficznej Górecki oraz delegat Zw. Synd. Dziennikarzy Polskich i dyrektor ATE. p. Leon Matuszewski, bawiący w Rydze w okazji zjazdu prasy państw bałtyckich i uroczystości 10-lecia niepodległości Łotwy, wydali śniadanie dla przedstawicieli służby informacyjnej łotewskiej i estońskiej. Na posiedzeniu tem obecni byli szef biura prasowego w łotewskim Ministerstwie Spraw Zagranicznych dr. Bilmans, dyrektor łotewskiej agencji telegraficznej Elita Berzin, dyrektor estońskiej agencji telegraficznej Lin trop, sekretarz poselstwa polskiego w Rydze Lubieński oraz dyrektorzy Górecki i Matuszewski.

Wymieniono szereg serdecznych toastów, które były uwiecznieniem umów, zawartych obecnie między przedstawicielami prasy oficjalnej i nieoficjalnej polskiej z takimiż czynnikami łotewskimi i estońskimi.

Wczoraj wieczorem premier Bartel wydał obiad w Prezydium Rady Ministrów dla prezydium klubu B. B. w którym wzięli udział wszyscy członkowie prezydium z prezesem klubu pos. Stawkiem na czele.

Oficerowie korpusu Straży Granicznej podejmowali pożełnym bankietem komendanta Straży Granicznej gen. Pastawskiego.

W bankiecie wzięli udział: nowomianowany komendant Straży Granicznej płk. Jar. Gorzechowski, szef sztabu KOP. płk. Maruszewski, oraz przedstawiciele Ministerstwa Skarbu z dyrektorem departamentu Starzyńskim na czele, który wygłosił dłuższe przemówienie.

Przez cały dzień onegdajszymi obradowała w Krakowie krakowska grupa regionalna posłów i senatorów Bezpartyjnego Bloku pod przewodnictwem prezesa grupy pos. dr. Tadeusza Dybowskiego. W zebraaniu uczestniczył wojewoda krakowski Darowski. Omówiono bieżące potrzeby gospodarcze i społeczno-organizacyjne województwa krakowskiego.

W sali Klubu Społecznego w Krakowie wygłosił pos. Polakiewicz odczyt o wewnętrznej sytuacji politycznej w Polsce. Prelegent naskazywał obecne położenie, zaznaczając, że zmiana konstytucji jest najważniejszym zagadnieniem bieżącym.

Blok Bezpartyjny dołoży wszelkich starań, aby w drodze parlamentarnej zmienne tę przeprowadzić. Po odczycie odbyła się dyskusja.

Sejmowa komisja reform rolnych pod przewodnictwem posła Pluty przyjął wniosek referowany przez posła Urbąńskiego w sprawie utworzenia filji Banku Rolnego w Białymstoku z tem, że filja tego Banku powstanie dn. 1 kwietnia 1929 roku. Poza tem komisja przyjęła kompromisowy wniosek posłów Michałkiewicza i Siwca w sprawie rozłożenia na raty zaległych rent.

Dziennikarze włoscy w Krakowie.

KRAKÓW, 20. XI. (Pat.) Dziś o godz. 9 min. 45 przybyła z Poznania wycieczka dziennikarzy włoskich w towarzystwie reprezentanta P. A. T. w Rzymie p. Leona Chrzanowskiego.

Na dworcu powitali gości włoskich starosta grodzki dr. Styczeń imieniem władz, przedstawiciele prasy i t. d. Po przybyciu do hotelu francuskiego wycieczka zwiedziła zamek Wawelski.

W godzinach popołudniowych udadzą się goście samochodami do Wieliczki dla zwiedzenia tamtejszych salin. Po powrocie dziennikarze włoscy zwiedzą zabytki miasta Krakowa, poczem o godz. 22 min. 45 odjadą do Katowic.

TAKSÓWKA 142

jest wygodna i elegancka. Zamówienia na dalsze podróże przyjmuje telefon 375.

3750

